

Treasurystatuut

2017-2021

Provincie Utrecht

Inhoudsopgave

Begrippenkader	3
1. Doelstelling van de treasuryfunctie en leeswijzer	5
2. Portefeuillebeheer	6
2a Provincie-financiering	6
2b. Beheer financieringen uit hoofde van treasury	6
3. Kas- en middelenbeheer	6
3a. Saldo- en liquiditeitenbeheer	6
3b. Rekeningenbeheer	7
3c. Schatkistbankieren	7
4. Risicobeheer	7
4a. Uitgangspunten risicobeheer	8
4b. Interne liquiditeitsrisico	8
4c. Renterisico	8
4d. Kredietrisico	9
4e. Koersrisico	9
4f. Valutarisico	9
5. Administratieve organisatie & interne controle	9
5a. Treasurytaken	9
5b. Rapportage	10
5c. Interne controle van de treasuryfunctie	10
5d. Functiescheiding	10
6. Inwerktreding	11
Bijlage 1: Treasury uitvoeringstaken	12
	12

Begrippenkader

In dit treasurystatuut worden de grondregels en bepalingen die ten grondslag liggen aan de treasury functie van Provincie Utrecht (PU) gepresenteerd. Daarbij worden de volgende begrippen gebruikt, waarbij enige uitleg ten goede van de helderheid kan komen.

- Deposito Voor een bepaalde tijd aan de bank toevertrouwd geld.
- Derivaten Beleggingsinstrumenten die hun waarde ontleen aan de waarde van een onderliggend goed. Deze goederen kunnen o.a. van financiële aard (i.e. aandelen) of fysieke aard zijn (i.e. olie).
- Interne liquiditeitsrisico De risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning, waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen. Dit kan neerkomen op een risico dat de capaciteit van de Provincie om tijdig te voldoen aan haar financiële verplichtingen onvoldoende is, of dat de Provincie over-liquide is. Dit zijn kosten als gevolg van onverwachte wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjarenplanning.
- Koersrisico Het risico dat eventuele negatieve koersontwikkelingen impact hebben op de waarde van de Provincie.
- Kredietrisico Het risico van een waardedaling van een vordering, dat veroorzaakt is doordat de tegenpartij of de vertegenwoordiging van de tegenpartij niet (tijdig) aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen.
- Liquiditeitenbeheer Het liquiditeitenbeheer probeert door middel van het opstellen van een prognose van de verwachte in- en uitgaande geldstromen (de liquiditeitsplanning) de financieringsbehoefte tot de periode van 1 jaar inzichtelijk te maken.
- Niet-effectieve posities Van een niet-effectieve positie is sprake in het geval de onderliggende waarde en de looptijd van financiële derivaten niet overeenkomen met de financieringsbehoefte waarop zij betrekking hebben.
- Overtollige middelen De middelen die de Provincie (tijdelijk) niet nodig heeft voor de uitoefening van haar publieke taken en verantwoordelijkheden.
- Rekening courant Lopende rekening tussen twee partijen waarop de onderlinge vorderingen of schulden staan vermeld. Het afkomen, dan wel aanvullen van de rekening courant bij de Staat wordt gebruikt bij het schatkistbankieren.
- Renterisico Het risico dat door veranderingen in de rentestand het financiële resultaat van de Provincie verandert.
- Rentebeschuwing Een beschouwing over de rente ontwikkeling, op basis waarvan een financierings- en beleggingsbeleid wordt gevoerd.
- Saldobeheer Het saldobehaar richt zich op optimale allocatie van de dagelijkse rekening-courant saldi, ten aanzien van het valutaire saldo (renteresultaat), evenals het minimaliseren van de rentekosten en het maximaliseren van de rentebaten van de saldi op rekening-courant.
- Schatkistbankieren Het aanhouden in de schatkist van de middelen die de organisatie (tijdelijk) niet nodig heeft voor de uitoefening van de publieke taken en verantwoordelijkheden.
- Treasury Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.
- Valutarisico Het risico dat de wisselkoers van de vreemde valuta verandert, zodat een vordering of schuld (op nadelige wijze) wordt veranderd.
- Wet Fido Wet Financiering Decentrale Overheden.

- Ruddo Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
- Uitgezonderde middelen De Wet Fido bevat de mogelijkheid voor de minister om bepaalde middelen uit te zonderen van het verplicht schatkistbankieren (*Wet Fido, art 2, vierde lid*). Deze uitzonderingen worden verder besproken in de Handreiking Treasury 2015 (*Min BZK*), afkomstig van *artikel 7 van de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden*.
- Zero-balancing Dit betekent dat de bank het saldo op een bankrekening van de deelnemer aan het einde van de dag overboekt naar een bankrekening van het ministerie van Financiën bij dezelfde bank of juist aanvult tot nul vanaf de rekening van het ministerie.

1. Doelstelling van de treasuryfunctie en leeswijzer

De algemene doelstelling van de financieringsfunctie is, in aanvulling op het bepaalde in de Wet Financiering decentrale overheden (Fido), beheer van geldmiddelen tegen zo laag mogelijke kosten, tegen de algemeen geldende rentevoet voor de betreffende transacties en tegen niet meer dan een aanvaardbaar risico. De treasury zorgt ervoor dat de Provincie altijd over voldoende liquide middelen beschikt om haar activiteiten te betalen. Bij een overschot aan liquide middelen moeten deze middelen op een veilige manier worden uitgezet.

De treasuryfunctie van de PU bestaat uit vier deelfuncties:

1. Beleidsmatige en organisatorische aspecten;
2. Portefeuillebeheer (hoofdstuk 2);
3. Kas- en middelenbeheer (hoofdstuk 3);
4. Administratieve organisatie en interne controle (AO/IC) (hoofdstuk 5).

Het risicobeheer wordt nader besproken in hoofdstuk 4. Verder is bijlage 1 een visuele representatie van de verdeling van de deelfuncties onder de afdelingen en teams. Vanuit de vier deelfuncties heeft de PU de volgende doelstellingen gegeven voor de treasuryfunctie:

- Het zo goed mogelijk laten renderen van de middelen waarvoor door Provinciale Staten (PS) nog geen publieke bestemming is bepaald, waarbij geldt dat deze in afwachting van dergelijk besluit in een onmiddellijk opvraagbare vorm worden aangehouden, dan wel voor de resterende duur van de collegeperiode tijdelijk worden uitgezet (*artikel 1; 5, Treasurystatuut 2017-2021 Provincie Utrecht*);
- Het verkrijgen en handhaven van toegang tot de financieringen bij overheden tegen acceptabele condities (*artikel 3, Treasurystatuut 2017-2021 Provincie Utrecht*);
- Het beschermen van de organisatie tegen ongewenste financiële risico's, zoals renterisico's, valutarisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's (*hoofdstuk 4, Treasurystatuut 2017-2021 Provincie Utrecht*);
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities (*artikel 4, Treasurystatuut 2017-2021 Provincie Utrecht*);
- Zorgdragen voor voldoende beschikbare liquiditeit in het licht van de meerjarenbegroting (waaronder saldo- en geldstromenbeheer) (*hoofdstuk 3, Treasurystatuut 2017-2021 Provincie Utrecht*).

Het treasurystatuut is het kader voor het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het treasurystatuut maakt een objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk.

2. Portefeuillebeheer

2a Provincie-financiering

Provincie-financiering bestaat uit twee onderdelen.

- a. Financieringen uit hoofde van treasury zijn uitzettingen van de overtollige middelen bij de schatkist van het ministerie van financiën (schatkistbankieren) en het uitzetten van gelden bij medeoverheden die niet met het financiële toezicht zijn belast van de provincie Utrecht.
- b. Publieke financieringen zijn financieringen uit hoofde van een publieke taak, zoals kredietsubsidies of garantiesubsidies en kapitaalverstrekkingen. Het zijn de Provinciale Staten die de publieke taak bepalen. Overwegingen voor PS hierbij zijn: of de betreffende activiteiten direct of indirect van belang zijn voor (een significant deel van) de eigen inwoners en of de Provincie de geëigende overheidspartij is om deze activiteiten te steunen. Daarnaast bepaalt PS het budgettaire kader voor de uitoefening van de publieke taak. Dit is ook de context voor leningverstrekking aan en garantieverlening te behoeve van instellingen die bijdragen aan de publieke taak.

Dit treasurystatuut gaat verder in op financieringen uit hoofde van treasury.

2b. Beheer financieringen uit hoofde van treasury

Artikel 1.

De Provincie Utrecht zet de overtollige middelen alleen uit bij de schatkist en zorgt ervoor dat deze direct opvraagbaar zijn (*Treasurystatuut artikel 3, schatkistbankieren*). Het doel hiermee is niet om daar rendementen uit te halen. Het financieringsbeleid wordt vormgegeven en uitgevoerd binnen de wettelijke en de door de PS uitgezette kaders. De Provincie houdt de mogelijkheid aan om in de toekomst gebruik te maken van alternatieve methodes, als deposito's en het uitzetten van middelen bij overheden die niet onder het financiële toezicht van de Provincie Utrecht staan.

3. Kas- en middelenbeheer

3a. Saldo- en liquiditeitenbeheer

Artikel 2.

Voor het saldo- en liquiditeitenbeheer worden de volgende specifieke richtlijnen aangehouden door de Provincie:

1. PU stelt een liquiditeitsprognose op om in te spelen op de mogelijke situatie dat een liquiditeitsbehoefte zou ontstaan;
2. In het geval dat vanuit de begroting de noodzaak voortkomt en het de wens is van PS om gelden via de geld- en kapitaalmarkt aan te trekken geldt dat, om de marktconformiteit van geldleningen te waarborgen en om een beter beeld te krijgen van de voorwaarden en tarieven op de financiële markt, de Provincie minimaal drie concurrerende offertes opvraagt bij financiële dienstverleners.

3b. Rekeningenbeheer

Artikel 3.

Om de kosten van het rekeningenbeheer te minimaliseren wordt het liquide betalingsverkeer van PU in principe volledig uitgevoerd door één bank. Op grond van zwaarwegende omstandigheden, te beoordelen door de gedeputeerde, kan hiervan worden afgeweken.

3c. Schatkistbankieren

Artikel 4.

Schatkistbankieren is het aanhouden van middelen bij het Ministerie van Financiën ('s Rijks schatkist). Deze middelen blijven beschikbaar voor de uitoefening van de publieke taak (*Wet Fido, artikel 2, tweede lid*). De PU houdt alle overtollige middelen aan bij 's Rijksschatkist en niet langer bij banken buiten de schatkist.

1. Overtollige liquide middelen boven het drempelbedrag (*zie artikel 5, derde lid; treasurystatuut 2017-2021 Provincie Utrecht*) van de Provincie mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden. Hierop zijn bij wet enkele uitzonderingen toegestaan;
  - i. Als alternatief voor het aanhouden van overtollige middelen bij de schatkist kan de Provincie bij de uitoefening van de treasury functie kiezen om deze middelen in te zetten om schulden af te lossen of aan medeoverheden uit te lenen, mits zij niet onder het financieel toezicht van de PU vallen.
2. Bestaande beleggingsportefeuilles hoeven niet direct afgestoten te worden. Uitzettingen (beleggingen) die voldoen aan de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) kunnen worden aangehouden tot het einde van de contractuele looptijd (*conform Wet Ruddo, schatkistbankieren, notitie "RWT's (rechtspersonen met een wettelijke taak)"*);
3. De vrijkomende middelen uit de aflopende obligaties en garantieproducten worden geplaatst op de rekening courant bij de Staat;
4. De PU maakt gebruik van Zero-balancing, conform Wet Fido. Het saldo van de rekening courant bij de huisbankier van de Provincie zal op werkdagen automatisch door het Rijk worden afgeroomd naar, dan wel aangevuld van, de rekening courant van de Provincie bij de Staat der Nederlanden;
5. Overige uitzonderingen op het schatkistbankieren worden beperkt tot situaties waarvoor wettelijk is bepaald dat een ander regime geldt, zoals voor de nazorgfondsen (*Wet Fido, artikel 2, vierde lid; Regeling schatkistbankieren, artikel 7, sub b*).

4. Risicobeheer

Een belangrijk aspect van treasury is het beheersen van risico's. Risicomanagement heeft in deze context betrekking op het beheersen van financiële risico's als interne liquiditeitsrisico, koersrisico, renterisico, valutarisico en kredietrisico. Met betrekking tot risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten voor de PU.

4a. Uitgangspunten risicobeheer

Artikel 5.

De uitgangspunten van het risicobeheer zijn algemene landelijke uitgangspunten (*Handreiking Treasury 2015; Min BZK*), conform en direct afkomstig van relevante wetgeving. Hierbij staan vooral de wetten Fido en Ruddo centraal. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

1. De uitzetting van uitgezonderde middelen ten behoeve van het aangaan van derivatentransacties hebben een prudent karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico (*conform Wet Fido, artikel 2a, tweede lid*);
2. Uitzettingen van liquide middelen die tijdelijk niet nodig zijn voor de uitvoering van de publieke taak en die afkomstig zijn van aangetrokken leningen voor projectfinanciering hoeven niet in de schatkist te worden aangehouden. Deze kunnen worden uitgezet bij de financiële onderneming waar de desbetreffende leningen zijn aangegaan, mits deze financiële onderneming voldoet aan de rating- en landeisen van *Ruddo, artikel 2, eerste en tweede lid*;
3. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen mag de Provincie Utrecht gemiddeld op dagbasis over een heel kwartaal het drempelbedrag zoals genoemd in de regeling schatkistbankieren op basis van wet Fido (*Wet Fido, artikel 2, vierde lid; Regeling schatkistbankieren, artikel 7, eerste lid, sub a en tweede lid*).
4. Het innemen van zogenaamde “niet-effectieve posities” met derivaten wordt door Provincie Utrecht niet gedaan (*conform Ruddo, artikel 2a, eerste lid*).

Naast deze algemene wettelijke uitgangspunten worden specifieke maatregelen getroffen om risico's binnen de PU zo veel mogelijk te reduceren. Deze worden hieronder verder besproken (*artikel 6 tot en met 10 van het treasurystatuut 2017-2021 van de Provincie Utrecht*).

4b. Interne liquiditeitsrisico

Artikel 6.

Ter beperking van het interne liquiditeitsrisico werkt de Provincie Utrecht met een liquiditeitenplanning die periodiek bij de voor- en najaarsnota, de begroting en de jaarrekening wordt geactualiseerd.

4c. Renterisico

Artikel 7.

Om renterisico's te beheersen en te reduceren tot aanvaardbare proporties wordt gebruik gemaakt van de instrumenten van de wet Fido en Ruddo:

1. Renterisico's op de netto vlottende schuld zijn begrensd tot de normen van de kasgeldlimiet;
2. Renterisico's op de netto vaste schuld zijn begrensd tot de normen van de renterisiconorm;
3. De rentebeschuwing wordt per kwartaal geactualiseerd.

4d. Kredietrisico

Artikel 8.

Het uitzetten van middelen uit hoofde van treasury brengt kredietrisico met zich mee. Ter beperking van dit risico worden geen middelen uit hoofde van treasury uitgezet. Alle liquide middelen, die na de uitoefening van de publieke taak overblijven, worden afgeroomd naar 's Rijks schatkist.

4e. Koersrisico

Artikel 9.

Om koersrisico te vermijden wordt uitsluitend belegd in beleggingsproducten die door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties conform de wet Fido zijn toegestaan.

4f. Valutarisico

Artikel 10.

Overeenkomsten voor het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen of het verlenen van garanties luiden in alle gevallen in euro. Daarmee worden valutarisico's voor de Provincie uitgesloten.

5. Administratieve organisatie & interne controle

5a. Treasurytaken

Artikel 11.

De treasurytaken zijn verdeeld zoals vastgesteld door het management van bedrijfsvoering (MT MAO-SER). Daarbij is rekening gehouden met de processen en procesrollen, verantwoordelijkheden en beslissingsbevoegdheden van de staande organisatie van de Provincie Utrecht, de vereiste functiescheiding (*artikel 14, treasurystatuut 2017-2021 provincie Utrecht*) en de interne controtroleorganisatie van de provincie Utrecht (*artikel 13 treasurystatuut 2017-2021 Provincie Utrecht*). Treasury is daarmee ondergebracht als onderwerp binnen het financiële domein van de bedrijfsvoering en bestaat uit drie rollen verdeeld over drie teams die tevens ook eigenaar zijn van bijbehorende taken/processen. De beleidsrol van MAO-TKP en de daarbij behorende verbijzonderde interne controlerol van MAO, adviesrol van MAO-ADV (frontoffice) en de uitvoerende - en de bijbehorende administratierol van SER-ADM (backoffice). Besluiten worden genomen in de lijn conform mandaatbesluit secretaris. Hierin wordt weergegeven welke functionaris zich kan beroepen op zijn beslissingsverantwoordelijkheid of wanneer deze een beslissing moet nemen. De Provincie Utrecht rapporteert conform artikel 12, treasurystatuut 2017-2021 Provincie Utrecht.

Rol	Functionele verantwoordelijkheid en eigenaarschap	Beslissingsbevoegdheid in het kader van treasury
Beleid	Treasurer Teamleider MAO-TKP Afdelingsmanager MAO Secretaris Provincie Utrecht	Conform Mandaatbesluit Secretaris artikel 5 Mandaat treasury en artikel 10 vervanging treasury
Advies	Teamleider MAO-ADV	Geen
Uitvoering, administratie	Teamleider SER-ADM	Geen

De bijbehorende taken/processen zijn in tabelvorm gepresenteerd in bijlage 1.

5b. Rapportage

Artikel 12.

1. MAO rapporteert aan de secretaris en de portefeuillehouder bedrijfsvoering/financiën inzake de volledige stand van zaken van treasury;
2. De frequentie van de treasuryrapportage sluit aan op de planning & control-cyclus en -producten van de Provincie.
3. In de begroting en de jaarekening is een treasuryparagraaf opgenomen conform wet- en regelgeving.

5c. Interne controle van de treasuryfunctie

Artikel 13.

Binnen de Provincie Utrecht is een verbijzonderde controlefunctie op de naleving van de procedures ingericht. Voor een specificatie van de verbijzonderde interne controle verwijzen wij naar de verordening interne zaken, artikel 4:5.

Voor de organisatorische verdeling van deze taken onder de provinciale afdelingen verwijzen wij naar artikel 11 en bijlage 1 van het treasurystatuut.

5d. Functiescheiding

Artikel 14.

Bij het uitvoeren van de treasury-activiteiten dragen Gedeputeerde Staten (GS) er zorg voor dat functiescheiding als volgt is doorgevoerd:

- a. Het bepalen van het beleid, onder mandaat of na aanleiding van beslissingen die door de GS zijn genomen;
- b. De uitvoering van vastgestelde acties (uitvoering van het kas- en middelenbeheer, uitvoering van het portefeuillebeheer);

- c. Het administreren en controleren van de treasury-activiteiten;
- d. Het analyseren/rapporteren en adviseren over de treasury-activiteiten.

Voor de organisatorische verdeling van deze taken onder de provinciale afdelingen verwijzen wij naar artikel 11 en bijlage 1 van het treasurystatuut.

6. Inwerktreding

Dit treasurystatuut treedt in werking met ingang van 1 januari 2017 en heeft een looptijd van 4 jaar. Wijzigingen in de wetgeving (i.e. Wet Fido, Ruddo) en in de verordening interne zaken die van invloed zijn op dit statuut kunnen leiden tot een tussentijdse herziening van het statuut.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 1 november 2016 door Gedeputeerde Staten.

Bijlage 1: Treasury uitvoeringstaken

Het volgende schema beeldt de treasury uitvoeringstaken en de verdeling van desbetreffende uitvoeringstaken onder de teams uit. Omliggende uitvoeringstaken worden besproken in het statuut.

